

ZASADY USTALANIA SKŁADU RODZINY STUDENTA I ZASADY OBLICZANIA DOCHODU W RODZINIE STUDENTA

Dochód w rodzinie studenta ustala się na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (j.t. Dz.U. t.j. z 2023r. poz. 390, z późn. zm.)

I. PODSTAWOWE DEFINICJE

1. **rodzina** – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: studenta, małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek, oraz rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek;
2. **dochód rodziny**- oznacza to sumę dochodów członków rodziny;
3. **dochód członka rodziny** – przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium zwanym dalej rokiem bazowym;
4. **dziecko**, - oznacza to dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie, którego toczy się postępowanie o przysposobienie lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną. Określone przesłanki spełniają dzieci pobierające naukę w ramach realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych usytuowanych w systemie oświaty bądź studiują na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolitych magisterskich do ukończenia 26 roku życia;
5. **niepełnosprawne dziecko lub niepełnosprawny student** - oznacza to dziecko lub studenta, którego niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:
  - a) o niepełnosprawności
  - b) o stopniu niepełnosprawności
  - c) o zaliczeniu do grupy inwalidów
  - d) orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy, albo o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo o częściowej niezdolności do pracy;
6. **pełnoletnia osoba niepełnosprawna** – oznacza to osobę pełnoletnią, legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, a także osobę, która ukończyła 75 lat;
7. **instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie** - oznacza to dom pomocy społecznej, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie;
8. **zatrudnienie lub inna praca zarobkowa** - oznacza wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej;
9. **szkoła** - szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa oraz szkoła artystyczna, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży

wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy;

10. **szkoła wyższa** – oznacza to uczelnię w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce oraz kolegium pracowników służb społecznych;
11. **studia** – kształcenie na studiach I stopnia, II stopnia i studiach jednolitych magisterskich ; prowadzonych przez uczelnię, w rozumieniu przepisów ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce;
12. **obowiązek szkolny** – w rozumieniu przepisów ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia;
13. **obowiązek nauki** – w rozumieniu przepisów ustawy Prawo oświatowe, po ukończeniu szkoły podstawowej spełnia się poprzez:
  - a) uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej;
  - b) realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy;
14. **szkoły ponadpodstawowe:**
  - a) czteroletnie liceum ogólnokształcące,
  - b) pięcioletnie technikum,
  - c) trzyletnia branżowa szkoła I stopnia,
  - d) trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy,
  - e) dwuletnia branżowa szkoła II stopnia,
  - f) szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku;
15. **pobieranie nauki** należy rozumieć bycie uczniem szkoły lub studentem szkoły wyższej w rozumieniu przepisów ustawy z 2003 r. o świadczeniach rodzinnych: 1) poprzez szkołę rozumie się: szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową oraz szkołę artystyczną, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, 2) poprzez szkołę wyższą rozumie się: uczelnię w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym oraz kolegium pracowników służb społecznych;
16. **osoba samotnie wychowująca dziecko** – oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem;
17. **osobie uczącej się** – oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony;
18. **osoba pozostająca na utrzymaniu** – oznacza to członków rodziny utrzymujących się z połączonych dochodów tych osób;
19. **opiekun faktyczny** – oznacza to pełnoletnią osobę faktycznie opiekującą się osoba starszą, osoba ubezwłasnowolnioną, dzieckiem, jeżeli taka osoba wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka. Za opiekuna faktycznego studenta uważa się osobę, która – w rozumieniu potocznym – taką opiekę sprawuje, jeśli student takiej opieki wymaga, np. z powodu niepełnosprawności. Może to być osoba niespokrewniona, dalszy krewny, życiowy partner czy partnerka (żyjący w konkubinacie). Dochody tych osób wlicza się do dochodu studenta;
20. **opiekun prawny** członka rodziny studenta - nie uznaje się osoby, która wyrokiem sądu sprawuje kuratelę nad członkiem (członkami) rodziny studenta.

II. CZŁONKOWIE RODZINY

1. Składając wniosek o przyznanie stypendium socjalnego należy dostarczyć dokumentację dotyczącą dochodów wszystkich członków rodziny. Przy ustalaniu wysokości dochodu uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne uwzględnia się dochody osiągane przez członków rodziny studenta, za których uważa się zgodnie z art. 88 ust. 1 pkt 1 ustawy, wyłącznie:
  - a) studenta,
  - b) małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia, a jeżeli 26 rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne, bez względu na wiek,
  - c) rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta, a także będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia, a jeżeli 26 rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne, bez względu na wiek – z wyłączeniem ust. *D. Samodzielność finansowa studenta*
2. We wniosku o przyznanie stypendium socjalnego student przedstawia stan rodziny aktualny na dzień składania tego wniosku i przedstawia dochody tych osób, które wchodzi w skład rodziny w momencie składania wniosku o stypendium socjalne. Wyjątek stanowi przypadek, gdy student uzyskał prawo do świadczeń alimentacyjnych po roku bazowym, wówczas do składu rodziny wlicza się osoby będące członkami rodziny w roku bazowym.
3. W przypadku, jeśli wnioskodawca wychowywał się w rodzinie zastępczej lub domu dziecka, to po uzyskaniu przez niego pełnoletniości za dochód do celów stypendialnych, przyjmuje się tylko dochody przez niego osiągnięte.
4. **Do składu rodziny nie wlicza się rodzica, jeśli:**
  - a) rodzic nie żyje (akt zgonu);
  - b) rodzic zaginął (zaświadczenie z Policji);
  - c) rodzic jest nieznan (odpis zupełny aktu urodzenia);
  - d) rodzic ma orzeczone alimenty względem studenta (do dochodu wlicza się wówczas alimenty);
  - e) rodzic, z którym student mieszka został przez sąd zobowiązany do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka; do składu rodziny nie wlicza się rodzica, który nie jest zobowiązany do świadczenia alimentacyjnego;
  - f) powództwo o alimenty względem rodzica zostało przez sąd oddalone.
5. W przypadku, gdy członek rodziny ma zobowiązania alimentacyjne na rzecz osoby spoza rodziny, od dochodu członka rodziny odejmuje się kwotę alimentów zapłaconych na rzecz tej osoby.
6. Do składu rodziny nie wlicza się:
  - a) rodzeństwa lub dzieci studenta w wieku powyżej 26. lat, nawet jeżeli pozostaje na utrzymaniu, chyba że legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
  - b) rodzeństwa lub dzieci studenta pobierające naukę do 26. roku życia, na studiach III stopnia lub w szkołach doktorskich,
  - c) konkubenta studenta lub konkubenta członka rodziny,
  - d) członka rodziny, który jest umieszczony w pieczy zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie - oznacza to:
    - dom pomocy społecznej,
    - placówkę opiekuńczo-wychowawczą,
    - młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
    - schronisko dla nieletnich,
    - zakład poprawczy,
    - areszt śledczy,
    - zakład karny,

- zakład opiekuńczo-leczniczy,
- zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy,
- szkołę wojskową lub inną szkołę,

jeśli powyższe instytucje zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie, w tym wyżywienie, zakwaterowanie i umundurowanie,

e) członka rodziny studenta, który zaginął, po przedstawieniu zaświadczenia właściwej w sprawie jednostki policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta. Ustalając dochód rodziny nie uwzględnia się zaginionego członka rodziny i jego dochodu.

7. W przypadku, gdy student zawrze związek małżeński po roku kalendarzowym, z którego dokumentuje się dochody, w celu ustalenia prawa do stypendium socjalnego należy uwzględnić dochody małżonka za rok kalendarzowy poprzedzający rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane.

8. Umowa majątkowa zawarta przed zawarciem związku małżeńskiego jak i w trakcie małżeństwa przez studenta w formie aktu notarialnego, ustanawiająca rozdzielność majątkową, nie zwalnia z obowiązku wspólnego utrzymania i nie zmienia zasad ustalania dochodu.

9. W przypadku śmierci rodzica studenta lub utraty źródła dochodu, wysokość stypendium socjalnego może być ustalona ponownie od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, po udokumentowaniu zmiany, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku, wysokość stypendium socjalnego będzie ustalona na podstawie dochodów drugiego rodzica z ostatniego roku podatkowego i ewentualnej renty rodzinnej (o ile taka studentowi lub rodzeństwu studenta przysługuje) lub na podstawie udokumentowanego dochodu rodziny pomniejszonego o utracony dochód.

III. ZASADY OBLICZANIA DOCHODU.

1. Ilekroć w zarządzeniu mowa jest o **dochodzie** oznacza to – po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne;

b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne w roku bazowym. Przyjmuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw rodziny w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do dnia 1 sierpnia każdego roku.

A. INNE DOCHODY NIEPODLEGAJĄCE OPODATKOWANIU NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH:

Dochody niepodlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych należy udokumentować. Należy także złożyć oświadczenie według wzoru określonego w załączniku nr 4:

1. renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
2. renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
3. świadczenia pieniężne, dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach m.d. uranu i batalionach budowlanych;
4. dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatanckich oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;

5. świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
6. ryczałt energetyczny, emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów;
7. renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy;
8. zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych;
9. środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc;
10. należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą – w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2. poz. 1510);
11. należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojuszniczych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych;
12. należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu obliczone na okres, w którym osoby te uzyskały dochód;
13. dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne;
14. alimenty na rzecz dzieci;
15. stypendia doktoranckie przyznane na podstawie art. 209 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stypendia sportowe przyznane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2022, poz. 1599 i 2185) oraz inne stypendia o charakterze socjalnym przyznane uczniom lub studentom,
16. kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich;
17. należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób;
18. dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730)

19. dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych;
20. ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”;
21. ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006;
22. świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora;
23. dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego;
24. dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne;
25. renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Obszarów Wiejskich;
26. zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej;
27. świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;
28. kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
29. świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną określone w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2023, poz. 388);
30. świadczenie rodzicielskie;
31. zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników;
32. stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej.
33. przychody wolne od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne tzw. ulga dla osób poniżej 26 lat;
34. pomoc materialną o charakterze socjalnym określoną w art. 90c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230) oraz świadczenia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-3 i 5 oraz art. 212 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
35. przychody wolne od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 152 lit. a, b i d oraz pkt 153 lit. a, b i d ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, oraz art. 21 ust. 1 pkt 154 tej ustawy w zakresie przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy, z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne;
36. przychody wolne od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 152 lit. c, pkt 153 lit. c oraz pkt 154 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanych według zasad określonych w art. 27 i art. 30c tej ustawy, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne;

37. dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 152 lit. c, pkt 153 lit. c i pkt 154 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustalone na podstawie oświadczenia dotyczącego każdego członka rodziny.

B. UTRATA I UZYSKANIE DOCHODU

1. Za dochód utracony uznaje się:

- a) utratę dochodu spowodowaną uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego (uzyskaniem zasiłku wychowawczego),
- b) utratę zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
- c) utratę zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, utratę zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. 2022, poz. 1051), lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia (Dz. U. poz. 658),
- d) wykreślenie z rejestru pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowienie jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 16 b ustawy z dnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2022 r. poz. 933, 1155 i 2140) lub art. 36aa ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.),
- e) utratę zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- f) utratę zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń lub utratą świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych,
- g) utratę świadczenia rodzicielskiego,
- h) utratę zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- i) utratę stypendium doktoranckiego określonego w art. 209 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Za dochód uzyskany uważa się uzyskanie dochodu wyłącznie w wyniku zaistnienia następujących okoliczności:

- a) uzyskaniem dochodu spowodowanego zakończeniem urlopu wychowawczego,
- b) uzyskaniem zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
- c) uzyskaniem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,
- e) rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowienie jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 16 b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub art. 36 aa ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych

- w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
- f) uzyskanie zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
  - g) uzyskanie świadczenia rodzicielskiego,
  - h) uzyskanie zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
  - i) uzyskanie stypendium doktoranckiego określonego w art. 209 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

3. W przypadku uzyskania dochodu:

- a) w roku bazowym, wówczas osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczenia. W przypadku uzyskania jednorazowego dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględnia się w dochodzie wnioskodawcy lub jego rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód.
- b) po roku bazowym, dochód ustala się na podstawie dochodu powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń.

4. Przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu nie stosuje się do dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i dochodu z tytułu wyrejestrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli członek rodziny, osoba ucząca się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego utracili dochód z tych tytułów i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskali dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy, lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpoczęli pozarolniczą działalność gospodarczą.
5. Katalog dochodów utraconych i uzyskanych (określony w ustawie o świadczeniach rodzinnych) jest zamknięty. Wobec tego nie stanowi dochodu utraconego lub uzyskanego np.: zmiana warunków zatrudnienia (np. wzrost wynagrodzenia, zwiększenie wymiaru etatu, zmniejszenie wynagrodzenia, zmniejszenie wymiaru etatu); przebywanie członka rodziny na urlopie bezpłatnym, zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego (np. sprzedaż, zakup); wypowiedzenie umowy dzierżawionego gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 3 pkt. 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych; jednorazowa wypłata zaległego świadczenia przez ZUS, pracodawcę itp. (np.: wyrównanie renty, nagroda jubileuszowa, tzw. „13-sta pensja”, jednorazowe odprawy pracownicze itp.); zajęcie komornicze np.: wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych, emerytury, renty itp.

C. ALIMENTY

1. Przy ustalaniu prawa do stypendium socjalnego, w dochodzie rodziny studenta uwzględnia się kwotę zasądzanego świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, studenta lub innego członka jego rodziny.
2. W przypadku rozwodu rodziców istotne jest, który rodzic jest opiekunem prawnym studenta/doktoranta, a który jest zobowiązany płacić alimenty. Dochody rodzica, który płaci alimenty (ani jego osoba) nie będą brane pod uwagę, jedynie wysokość płaconych przez niego alimentów, które będą dochodem osoby, która je otrzymuje.
3. W przypadku, gdy członek rodziny ma ustalone prawo do alimentów, ale ich nie otrzymuje lub otrzymuje w wysokości niższej od ustalonej wyrokiem, ugodą sądową lub ugodą przed mediatorem lub innym tytułem wykonawczym zatwierdzonym przez sąd, do dochodu rodziny stanowiącego podstawę ustalenia prawa do stypendium wlicza się alimenty, których wysokość ustala się na

- podstawie przekazów lub przelewów pieniężnych oraz zaświadczeń komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów lub o wysokości alimentów wyegzekwowanych.
4. Przy ustalaniu dochodu rodziny studenta fakt świadczenia alimentów i wysokość tych alimentów dokumentuje się kopią odpisu prawomocnego wyroku sądu lub kopią odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej oraz przekazami lub przelewami pieniężnymi potwierdzającymi świadczenie alimentów na rzecz osób spoza rodziny. Kwoty alimentów świadczonych na rzecz osób spoza rodziny studenta odejmuje się od dochodu rodziny studenta.
  5. W przypadku braku możliwości egzekucji zasądzonych alimentów, student lub jego członek rodziny powinien zwrócić się do Funduszu Alimentacyjnego o przyznanie i wypłatę świadczenia z Funduszu.
  6. W przypadku, gdy student lub członek jego rodziny zwrócił się z wnioskiem o świadczenie z Funduszu, ale jeszcze ich nie otrzymuje, uwzględnia się zaświadczenie komornika o całkowitej niemożności egzekucji alimentów (przyjmuje się dochód zerowy).
  7. W przypadku częściowej egzekucji zasądzonych świadczeń do dochodu wlicza się tylko tę część świadczeń, która została wyegzekwowana i potwierdzona zaświadczeniem od komornika.
  8. Alimenty otrzymywane przez studenta lub innych członków jego rodziny stanowią dochód rodziny studenta przy ocenie prawa do stypendium socjalnego, i należy wliczyć je do dochodu rodziny studenta lub studenta zamiast dochodu rodzica zobowiązanego do alimentacji. Jeżeli jednak na rzecz studenta nie zostały zasądzone alimenty od rodziców lub jednego z nich, dochód rodziny ustala się na zasadach ogólnych określonych w art. 88 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. z uwzględnieniem dochodu rodziców studenta i będących na ich utrzymaniu dzieci, także w sytuacji, gdy student z nimi nie mieszka. Dokonując oceny sytuacji materialnej studenta można pominąć dochody rodzica w sytuacji, gdy student nie jest przez niego utrzymywany, a udokumentuje, że nie posiada prawnych możliwości uzyskania od niego alimentów (np. powództwo o ustalenie alimentów zostało przez sąd oddalone albo sąd stwierdził wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego).
  9. W sytuacji, gdy na rzecz studenta nie zostały zasądzone alimenty od rodziców lub student nie ubiegał się o świadczenia alimentacyjne, student / doktorant ma obowiązek przedstawienia dokumentów potwierdzających ich sytuację dochodową, bez względu na to czy rodzice są rozwiedzeni czy w separacji. W przypadku braku dokumentów należy wezwać studenta do uzupełnienia postępowania dowodowego w tym zakresie. Nieuzupełnienie dokumentów skutkuje pozostawieniem sprawy bez rozpoznania.

D. SAMODZIELNOŚĆ FINANSOWA

1. Student, który nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych, może ubiegać się o stypendium socjalne bez wykazywania dochodów osiąganych przez te osoby oraz będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek, jeżeli spełnia jeden z następujących warunków:
  - a) ukończył 26. rok życia,
  - b) pozostaje w związku małżeńskim,
  - c) ma na utrzymaniu dzieci, o których mowa w ust. 1,
  - d) osiągnął pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, lub
  - e) posiada stałe źródło dochodów i jego przeciętny miesięczny dochód w poprzednim roku podatkowym oraz w roku bieżącym w miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 3, jest wyższy lub równy 1,15 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
2. Za stałe źródło dochodów, o którym mowa w ust. 1 pkt e) rozumie się stałe źródło dochodu przez 12 miesięcy w roku, z którego oblicza się dochód oraz przez wszystkie miesiące po tym roku. Za stałe źródło dochodu studenta może być uznane wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, a także między innymi: renta, alimenty, cyklicznie zawierane umowy zlecenia.

3. W szczególnych przypadkach komisja może uznać źródło dochodu jako stałe np. w sytuacji rozpoczęcia pracy przez studenta później niż w styczniu, pod warunkiem, że przy liczeniu miesięcznego dochodu studenta dochód z ostatniego roku podatkowego będzie traktowany jako dochód z 12 miesięcy.
4. Ciężar udowodnienia posiadanego stałego źródła dochodu spoczywa na studencie.
5. Student, o którym mowa w ust. 1, składa oświadczenie, że nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych. *Wzór oświadczenia określa załącznik nr 12.*
6. Prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego oznacza pozostawanie na częściowym lub całkowitym utrzymaniu osoby, z którą się gospodarstwo domowe prowadzi. Na okoliczność wspólnego gospodarowania składają się także takie elementy jak np. ponoszenie kosztów i opłat za mieszkanie, opieka udzielana w chorobie, wykonywanie zwykłych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego czy też dysponowanie wspólnym dochodem z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb życiowych.

E. DOCHODY UZYSKIWANE POZA GRANICAMI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Jeżeli członek rodziny osiąga dochody poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się ich przeliczenia na podstawie średniego kursu walut ogłaszanego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, z ostatniego dnia roboczego roku kalendarzowego, z którego dochód członków rodziny stanowi podstawę ustalenia prawa do świadczeń.
2. W przypadku, gdy członek rodziny osiągnie poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dochód, którego nie uzyskiwał w roku kalendarzowym stanowiącym podstawę ustalenia prawa do stypendium socjalnego, przeliczenia tego dochodu dokonuje się na podstawie średniego kursu walut obcych z ostatniego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód został osiągnięty.

F. GOSPODARSTWO ROLNE

1. Dochód z prowadzenia gospodarstwa rolnego ustala się na podstawie powierzchni użytków rolnych wyrażonych w hektarach przeliczeniowych będących w posiadaniu członków rodziny studenta oraz studenta w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane, przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020r.poz. 333).
2. W przypadku posiadania przez studenta bądź członków jego rodziny gospodarstwa rolnego należy złożyć zaświadczenie właściwego organu gminy lub nakaz płatniczy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym, poprzedzającym rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane.
3. Ustalając dochód rodziny uzyskany z gospodarstwa rolnego, do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wymiaru podatku rolnego wlicza się obszary rolne oddane w dzierżawę z wyjątkiem:
  - a) oddanej w dzierżawę na podstawie umowy dzierżawy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego;
  - b) gospodarstwa rolnego wniesionego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną;
  - c) gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu

rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

4. Za umowę, o której mowa w ust. 3 uznaje się umowę dzierżawy zawartą w formie pisemnej, na okres co najmniej 10 lat i zgłoszoną do ewidencji gruntów i budynków, z osobą niebędącą:
  - a) małżonkiem wydzierżawiającego;
  - b) zstępnym lub pasierbem wydzierżawiającego;
  - c) osobą pozostającą z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - d) małżonkiem zstępnego lub pasierba wydzierżawiającego;
  - e) małżonkiem osoby pozostającej z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym.
5. W przypadku oddania gospodarstwa rolnego w dzierżawę na zasadach, o których mowa w ust. 3, dochodem jest czynsz uzyskany z dzierżawy.
6. Ustalając dochód rodziny uzyskany przez dzierżawcę gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę na zasadach, o których mowa w ust. 3, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o czynsz zapłacony z tytułu dzierżawy. Ustalając dochód rodziny uzyskany z wydzierżawionego od Agencji Nieruchomości Rolnych gospodarstwa rolnego, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.
7. W przypadku uzyskiwania dochodów z gospodarstwa rolnego oraz dochodów pozarolniczych dochody te sumuje się.
8. Zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego, w szczególności sprzedaż, zakup, darowizna, nie stanowi okoliczności, w związku z którą następuje utrata lub uzyskania dochodu. Zmiany te uwzględniane są w roku, z którego oblicza się dochód z zastrzeżeniem, że jeśli zmiana powierzchni nastąpiła w trakcie roku dochód należy liczyć proporcjonalnie do liczby miesięcy posiadania gospodarstwa rolnego. Tak wyliczony dochód dzieli się przez 12 miesięcy.

G. DOCHÓD Z DZIAŁALNOŚCI PODLEGAJĄCEJ OPODATKOWANIU NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O ZRYCZAŁTOWANYM PODATKU DOCHODOWYM OD NIEKTÓRYCH PRZYCHODÓW OSIĄGANÝCH PRZEZ OSOBY FIZYCZNE

1. W przypadku ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym jest ustalane prawo do stypendium, przyjmuje się dochód miesięczny tj. w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do dnia 1 sierpnia każdego roku.
2. W przypadku, gdy osoba prowadząca działalność podlegającą opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne, osiągała również dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku od osób fizycznych (np. z tytułu pobierania świadczeń w razie choroby i macierzyństwa), to dochody te sumuje się.

H. DO DOCHODU NIE WLICZA SIĘ

Do dochodów rodziny studenta nie są wliczane m.in.:

1. dochody nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, które nie zostały wskazane w katalogu dochodów wymienionych powyżej w punkcie 2 – będą to np.:
  - a) świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze w tym zasiłek pielęgnacyjny i świadczenia pielęgnacyjne świadczenia z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (tj. zasiłki stałe, okresowe, celowe itd.),
  - b) dopłaty bezpośrednie dla rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej,

- c) kwot alimentów płaconych przez członków rodziny na rzecz innych osób,
- d) dochody członka rodziny studenta, który został uznany za osobę zaginioną (po przedstawieniu przez studenta zaświadczenia właściwej w tej sprawie jednostki Policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta. Jeżeli członek rodziny w danym roku podatkowym wykazuje stratę z działalności gospodarczej, straty tej nie odejmuje się od dochodu rodziny. W takim przypadku przyjmuje się dochód równy „0”.

Uwaga: do dochodu nie wlicza się: świadczeń rodzinnych, tj. zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych w tym zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych, świadczeń wychowawczych Rodzina 500+, 300 PLUS, świadczeń z pomocy społecznej, tj. zasiłków stałych, celowych, okresowych, jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego, wartości świadczeń w naturze oraz świadczenia przysługującego osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.